

Οι μεταρρυθμίσεις έπιασαν τόπο

Media: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Page: 57,69

Published at: 18-06-2023

Author: Surface: 1084.1 cm² Circulation: 14860

Subjects:

Οι μεταρρυθμίσεις έπιασαν τόπο

Το μέλλον της Ελλάδας στο ευρώ ήταν κατ' αρχάς δική της απόφαση, την οποία οι εταίροι της είχαν καλούς λόγους να σεβαστούν και να στηρίξουν, τονίζει στην «Κ» ο γενικός διευθυντής Οικονομικής Πολιτικής στην καγκελαρία της Γερμανίας από το 2011 έως το 2020, Λαρς-Χέντρικ Ρέλερ. **Σελ. 13**

Λαρς-Χέντρικ Ρέλερ, γενικός διευθυντής Οικονομικής Πολιτικής στην καγκελαρία της Γερμανίας από το 2011 έως το 2022

Οι μεταρρυθμίσεις έπιασαν τόπο στην Ελλάδα

Ο πρώην συνεργάτης της Μέρκελ θεωρεί ότι η χώρα κατάφερε να βγει με θετικό τρόπο από πολύ δύσκολες στιγμές

Του ΒΑΣΙΛΗ ΚΑΤΣΟΥΛΑ

Το δόγμα της «πολιτικής λύσης» ήταν καθοριστικό για την έκβαση της ελληνικής κρίσης. Ουκ ολίγες φορές, λειτουργούσε πυροσβεστικά στο εύφλεκτο σκηνικό που διαμόρφωναν από τη μια οι κραυγώδεις αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας, από την άλλη οι αλόγιστα τεχνοκρατικές προσεγγίσεις του Βόλφγκανγκ Σόιμπλε. Πίσω από την προοπτική της Αγκέλα Μέρκελ να προσυλλάξει τη συνοχή της Ευρώπης, διατηρώντας την Ελλάδα στην Ευρωζώνη, βρισκόταν εκ της θέσεώς τους παραγοντές όπως ο Λαρς-Χέντρικ Ρέλερ, γενικός διευθυντής Οικονομικής Πολιτικής στην καγκελαρία της Γερμανίας, στην πιο κρίσιμη περίοδο: από το 2011 έως το 2022. Μιλώντας στην «Κ» τονίζει ότι το μέλλον της Ελλάδας στο ευρώ ήταν κατ' αρχήν δική της απόφαση, την οποία οι εταίροι της είχαν καλούς λόγους να σεβαστούν και να στηρίξουν. Ο πρώην στενός συνεργάτης της Μέρκελ, ο οποίος επισκέφθηκε την Αθήνα ως προσκεκλημένος του ΙΟΒΕ, θεωρεί ότι η μετέπειτα πορεία της ελληνικής οικονομίας τελικά επιβεβαιώνει τη γερμανική πρόθεση να διατηρηθεί η Ευρωζώνη ως δημοσιονομική πειθαρχία και μεταρρυθμίσεις. Σημειώνει δε ότι στις κρίσιμες ώρες καταγράφονταν οι απόψεις τόσο των ΗΠΑ όσο και της Κίνας «για τη σταθερότητα της Ευρωζώνης». Ομως «στο τέλος ήταν απόφαση των Ευρωπαίων ηγετών» το

Ήταν απόφαση της Ελλάδας ποια θα ήταν η θέση της στην Ευρώπη, και συγκεκριμένα στην Ευρωζώνη.

μέγιστο της πολιτικής. Ο Ρέλερ θεωρείται επίσης βασικός συντελεστής της εμβάρθυνσης των εμπορικών σχέσεων της Γερμανίας με την Κίνα. Αναπόφευκτα, η συζήτηση κατέληξε στο επενδυτικό πακέτο Μπιάιντεν και στην επόμενη μέρα στο χειρίσμι της παγκοσμιοποίησης.

Η Ελλάδα αποτελεί ένα καλό παράδειγμα για το πώς μια χώρα μπορεί να επιστρέψει σε δημοσιονομική ισορροπία αν εφαρμόσει μεταρρυθμίσεις, σημειώνει ο Λαρς-Χέντρικ Ρέλερ.

δα σήμερα, έπειτα από όλη αυτή την προσπάθεια των προηγούμενων ετών; – Η εικόνα της ελληνικής οικονομίας είναι πολύ ικανοποιητική. Η Ελλάδα πέρασε πολύ δύσκολες στιγμές, από τις οποίες βγήκε με έναν θετικό τρόπο, υπό την έννοια ότι αποτελεί ένα καλό παράδειγμα για το πώς μια χώρα μπορεί να επιστρέψει σε δημοσιονομική ισορροπία αν εφαρμόσει μεταρρυθμίσεις.

– Πέρα από τη σταθεροποίηση των δημοσίων οικονομικών και

την ανάκαμψη του ΑΕΠ έπεται από χρόνια ύφεσης, θεωρείτε ότι έχει βελτιωθεί η διαρθρωτική ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας; Διότι αυτό είναι το ζητούμενο για διατηρήσιμους ρυθμούς ανάπτυξης. – Πράγματι, αυτό είναι αλήθεια. Σίγουρα τα νούμερα είναι καλά ως προς τη μεγέθυνση του ΑΕΠ, τις άμεσες ξένες επενδύσεις και τις εξαγωγές. Αλλά και στον τουρισμό, στις κατασκευές και στα ανανεώσιμα. Δείχνουν θετικά κατεύθυνση. Υποθέτω ότι οι μεταρρυθμίσεις που εφαρ-

μισε η Ελλάδα, σε τομείς όπως για παράδειγμα η αγορά εργασίας και το συνταξιοδοτικό, έχουν συγκεκριμένο ρόλο σε αυτό το αποτέλεσμα.

– Την περίοδο κατά την οποία είχατε ενεργό ρόλο στην οικονομική πολιτική της γερμανικής κυβέρνησης επικράτησε μια ισχυρή δόση δημοσιονομικής πειθαρχίας στην Ευρωζώνη. Κατ' αρχάς, θεωρείτε ότι αυτό έχει αλλάξει πλέον στο Βερολίνο; – Αυτήν τη στιγμή είναι σε εξέλιξη μια συζήτηση γύρω από την αλλαγή των ευρωπαϊκών δημοσιονομικών κανόνων. Υπάρχουν κάποιες προτάσεις στο τραπέζι για την προσαρμογή τους στην τρέχουσα πραγματικότητα, την οποία χαρακτηρίζουν υψηλά επίπεδα χρέους σε κάποιες χώρες της Ευρώπης. Αυτή είναι μια συζήτηση η οποία χρειάζεται και θα πρέπει να δει κανείς πάνω σε ποια μορφή και σχήμα θα γίνουν οι κανόνες που ευελκιστεί για το μέλλον. Θεωρώ πάντως ότι ήδη έχουμε επιφέρει πολλά ευεχέια τα τελευταία χρόνια, μόνο και μόνο μετά την εκδήλωση της πανδημίας. Πάντως, δεσμευόμαστε ότι δεν έχουμε μια δημοσιονομική ένοση, αλλά μια νομοματική ένοση, χρειαζόμαστε οίγουρα κάποιες μορφές πειθαρχίας στο δημοσιονομικό σκέλος – και είναι κάτι που μας έχει βοηθήσει στο παρελθόν.

– Πόσο κοντά έφθασε η Ελλάδα στην έξοδο από το ευρώ και τι θύμιστε από εκείνη τη φάση των εξελίξεων; – Η απόφαση για το ποια θα ήταν η θέση της Ελλάδας στην Ευρώπη, και συγκεκριμένα στην Ευρωζώνη, ήταν απόφαση της Ελλάδας. Αυτό ήταν κάτι που όλοι σεβαστήκαμε εκείνη την περίοδο. Σίγουρα, η θέση που παραινείτο εννοούν, επισημάνοντας εργαζόμενοι και για μια λύση η οποία θα κρατούσε την Ελλάδα στην Ευρώπη.

Με περισσότερη εθνική ασφάλεια η παγκοσμιοποίηση

– Μετά την ελληνική κρίση, και αφού μεσοάβησαν η πανδημία και η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, το ελληνικό χρέος είναι σήμερα ακόμη υψηλότερο σε απόλυτο αριθμό. Μειώνεται όμως πλέον ως ποσοστό του ΑΕΠ. Τι έχετε να παρατηρήσετε; – Εδώ παίζει ρόλο σε μεγάλο βαθμό ο πληθωρισμός. Είναι μια πραγματικότητα που συναντά κανείς και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Μετά την πανδημία αυξήθηκαν οι απόλυτοι αριθμοί των χρεών. Συνέβη και στη Γερμανία, όπου το χρέος αυξήθηκε μάλιστα και ως ποσοστό του ΑΕΠ. Το σημαντικό εδώ είναι ότι μετά την πανδημία επιστρέφει πλέον η δημοσιονομική πειθαρχία στην Ευρώπη. Στην Ελλάδα, το γεγονός ότι το χρέος της μειώθηκε ως ποσοστό του ΑΕΠ οφείλεται φυσικά στην ανάπτυξη που πέτυχε η χώρα σας. Όσο θα αξιοποιεί τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα σε τομείς όπως –για παράδειγμα– τα ανανεώσιμα, θα συνεχίζεται και η βιωσιμότητα του χρέους.

– Δεν επιθυμούμε πλέον να εξαρτιόμαστε πολύ από μια χώρα. Η διαδικασία αυτή θα χρειαστεί 5-10 χρόνια και θα είναι μια καλή εξέλιξη.

Δεν επιθυμούμε πλέον να εξαρτιόμαστε πολύ από μια χώρα. Η διαδικασία αυτή θα χρειαστεί 5-10 χρόνια και θα είναι μια καλή εξέλιξη.

σε σχέση με την ενεργειακή εξάρτηση από τη Ρωσία, πάνω στη βάση ότι ήταν μια λανθασμένη επιλογή, κι ως ήταν μια επιλογή η οποία στο παρελθόν πρόσφερε τεράστια οικονομικά οφέλη. Βιώνουμε λοιπόν τη μετάβαση σε μια νέα ισορροπία, την οποία ορισμένοι προσεγγίζουν και ως νέα τάξη πραγμάτων. Αντίστοιχα, αναπροσαρμογή θα δούμε και στις αλυσίδες των πρώτων υλών αλλά και των διαδικασιών τους, σε τομείς όπως τα ανανεώσιμα ή οι μετακίνησης στην αυτοκίνηση. Δεν επιθυμούμε πλέον να εξαρτιόμαστε πολύ από μια χώρα. Η διαδικασία αυτή θα χρειαστεί 5-10 χρόνια και θα είναι μια καλή εξέλιξη. Χρειάζεται όμως να είμαστε προσεκτικοί ώστε να μην το παρακάνουμε. Ενα ζητούμενο θα είναι και η ενόττητα της Ευρώπης προς αυτήν την κατεύθυνση, που

αποτελεί παράγοντα-κλειδί για να το επιτύχουμε.

– Θα έχουμε λοιπόν και πάλι παγκοσμιοποίηση, αλλά με περισσότερη εθνική ασφάλεια.

– Ακριβώς. Δεν θα καταργήσουμε την παγκοσμιοποίηση και ούτε πρέπει να το κάνουμε. Το εμπόριο θα συνεχίσει να είναι σημαντικό. Θα πρέπει να συνεχίσουμε να συνάπτουμε εμπορικές συμφωνίες με διάφορες περιοχές του κόσμου, όπως για παράδειγμα η Λατινική Αμερική. Και δεν θα πρέπει να παραφορτώσουμε το εμπόριο με άλλες παραμέτρους. Οι ΗΠΑ έχουν μια πιο αυστηρή στάση απέναντι στην Κίνα. Είναι σημαντικό οι ΗΠΑ και η Ευρώπη να δουλέψουν από κοινού με μια συντονισμένη στρατηγική στο θέμα. Δεν μπορώ να δω ότι θα φτάσουμε στο σημείο της πλήρους αποσύνδεσης (de-coupling) από την Κίνα και δεν θεωρώ ότι θα ήταν ούτως ή άλλως μια καλή ιδέα.

– Στο μεταξύ, οι ΗΠΑ προβαίνουν σε γενναίους επιδοτήσεις στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε αμερικανικό έδαφος, αφενός για την απεξάρτηση από την Κίνα, αφετέρου για την πρόσηνη μετάβαση. Θα αναγκαστεί να ακολουθήσει και η Ευρώπη; – Θα ήμουν πολύ προσεκτικός στο να μιούσε σε μια κούρα επιδοτήσεων. Είναι μια λογική η οποία φέρνει και οριστικά προσαρμογές. Πιο σημαντικό από τις επιδοτήσεις είναι να δημιουργήσεις τις συνθήκες εκείνες που θα προσελκύουν ιδιωτικές επενδύσεις στην Ευρώπη. Κι εδώ βρισκόμαστε λίγο πίσω. Ας αφήσουμε τις επιδοτήσεις και ας επικεντρωθούμε στις ιδιωτικές επενδύσεις. Σε κάθε περίπτωση, είναι θετικό το γεγονός ότι έπειτα από καιρό οι ΗΠΑ ανεβάζουν ταχύτητα στην προσπάθεια για την πρόσηνη μετάβαση.